

บทที่ 6

หนังสืออ้างอิง

หนังสือในห้องสมุดที่มีการจัดหาและจัดเก็บไว้ให้บริการนั้น จะมีหนังสือประเภทหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อการค้นคว้าอ้างอิง หรือตอบคำถามเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ได้มุ่งเน้นให้อ่านต่อเนื่องทั้งเล่ม เรียกว่า หนังสืออ้างอิง

ความหมาย

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (2540, หน้า 38) ให้ความหมายของหนังสืออ้างอิงไว้ว่า หมายถึงหนังสือที่รวบรวมข้อเท็จจริงซึ่งรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ นำมาเรียบเรียงเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นหนังสือที่ผู้อ่านเฉพาะตอนที่ต้องการ ไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งเล่ม

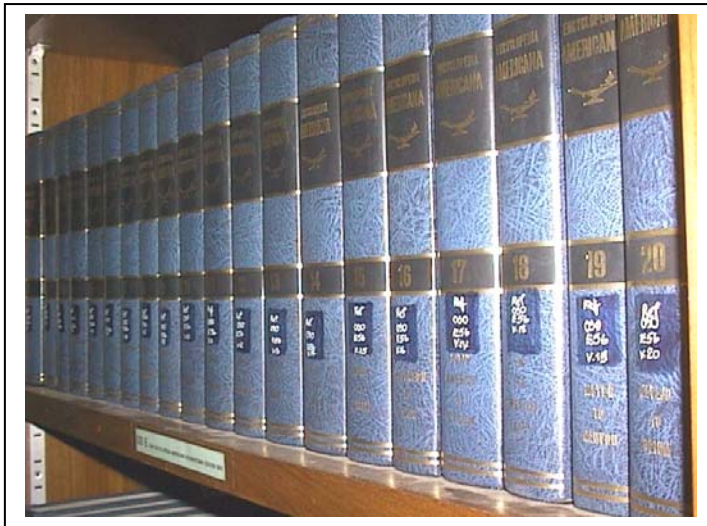
สุนิตย์ เย็นสบาย (2543, หน้า 3) ให้ความหมายของหนังสืออ้างอิงไว้ว่า หมายถึงหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้สำหรับค้นคว้าประกอบเฉพาะเรื่องเท่านั้น มีการจัดทำในรูปแบบที่ง่ายต่อการค้นคว้าหาคำตอบที่ต้องการได้สะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งเล่ม และอนุญาตให้ใช้ภายในห้องสมุดเท่านั้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสืออ้างอิง (reference book) หมายถึง หนังสือที่รวบรวมความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ สำหรับใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิง โดยใช้เนื้อหาเพียงตอนใดตอนหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งของหนังสืออ้างอิงเท่านั้น ไม่ได้มุ่งเน้นให้ผู้ใช้ต้องอ่านในคราวเดียวตลอดทั้งเล่ม หรือเสนอเนื้อหาในเรื่องเดียวกันต่อเนื่องทั้งเล่ม ในสถาบันบริการสารสนเทศส่วนใหญ่จัดหนังสืออ้างอิงแยกไว้ต่างหากจากหนังสือทั่วไป และไม่อนุญาตให้ยืม ซึ่งสังเกตได้จากสัญลักษณ์ อ. หรือ R หรือ Ref ที่เลขเรียกหนังสือ

ลักษณะของหนังสืออ้างอิง

1. มุ่งให้ความรู้และข้อเท็จจริง
2. มีขอบเขตของเนื้อหากว้างขวาง บางชื่อเรื่องอาจครอบคลุมเนื้อหาในทุกสาขาวิชา
3. ให้ความรู้ และรายละเอียดของเรื่องราวอย่างกว้างๆ ไม่ลึกซึ่งจนเกินไป ให้ความรู้ขั้นพื้นฐาน หรือช่วยปูพื้นฐานให้มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในระดับสูงต่อไป
4. เนื้อหาส่วนมากจะเขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ และอาจเขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านใน 1 ชื่อเรื่อง
5. การเสนอเนื้อหากระชับ จบในตัวเอง ผู้อ่านสามารถเลือกอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจเฉพาะเรื่องได้ โดยไม่จำเป็นต้องอ่านทั้งเล่ม
6. มีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือช่วยค้น เพื่อให้ค้นหาเรื่องที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและสะดวก
7. ขนาดรูปเล่มจะแตกต่างจากหนังสือทั่วไปอย่างชัดเจน คือมีขนาดรูปเล่มใหญ่ พิมพ์ออกมาเป็นชุด หลายเล่มจบ

ลักษณะของหนังสืออ้างอิงที่ดี

1. ผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง (authority) จะต้องมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนอย่างแท้จริง
2. วิธีเขียน (treatment) จะต้องเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาไม่สับสน ถูกต้อง เชื่อถือได้

3. การเรียงลำดับ (arrangement) มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ค้นหาเรื่องต่างๆ ที่เสนอได้สะดวกรวดเร็ว โดยทั่วไปการเรียงลำดับ สามารถแบ่งการเรียงลำดับเนื้อหาได้ 5 วิธี คือ

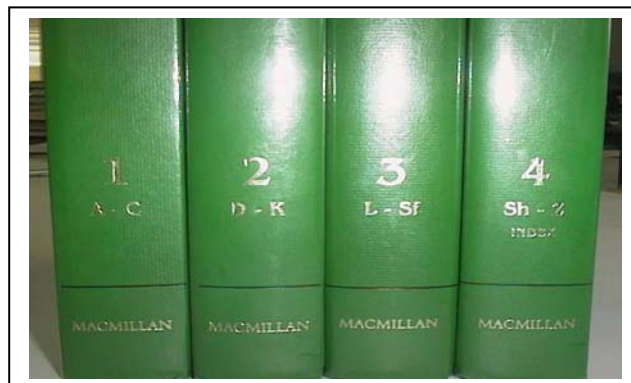
- 3.1 เรียงความลำดับอักษรของเนื้อหาในเล่มตามลำดับอักษรแบบพจนานุกรม
- 3.2 เรียงตามลำดับอักษรเฉพาะประเภท เช่น ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่
- 3.3 เรียงตามลำดับเวลาเหตุการณ์ ที่เรื่องราว ได้เกิดขึ้น ตาม วัน เดือน ปี
- 3.4 เรียงตามลำดับสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ อาจเรียงตามชื่อประเทศ หรือ เรียงตามชื่อทวีป และภายใต้ชื่อทวีปเรียงตามชื่อประเทศ
- 3.5 เรียงตามการแบ่งหมวดหมู่ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือทางด้านบรรณานุกรม คือเป็นการจัดเรียงแยกตามเนื้อหาของหนังสือ

4. รูปเล่ม (format) การเย็บเล่มเข้าปกแข็งทนทาน ใช้กระดาษคุณภาพดี ตัวอักษรชัดเจนถูกต้อง การวางรูปหน้ากระดาษ การแบ่งคอลัมน์ให้อ่านง่าย เนื้อหาถูกต้อง ภาพและเนื้อหาสัมพันธ์กัน

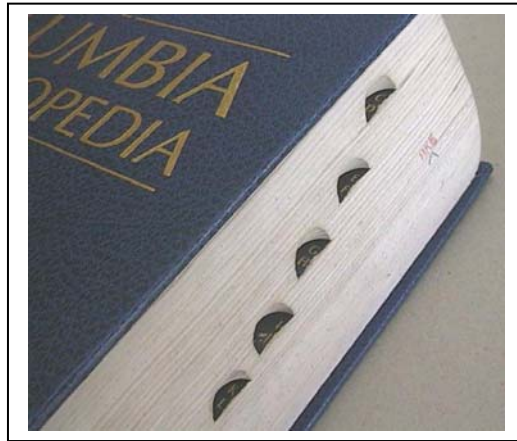
5. บรรณานุกรม (bibliography) มีรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้อ้างอิง ในการเรียบเรียงเนื้อหา เพื่อแสดงความน่าเชื่อถือ และผู้ใช้สามารถติดตามค้นหาความรู้เพิ่มเติมได้

6. ลักษณะพิเศษ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาเนื้อเรื่องในตัวเล่ม

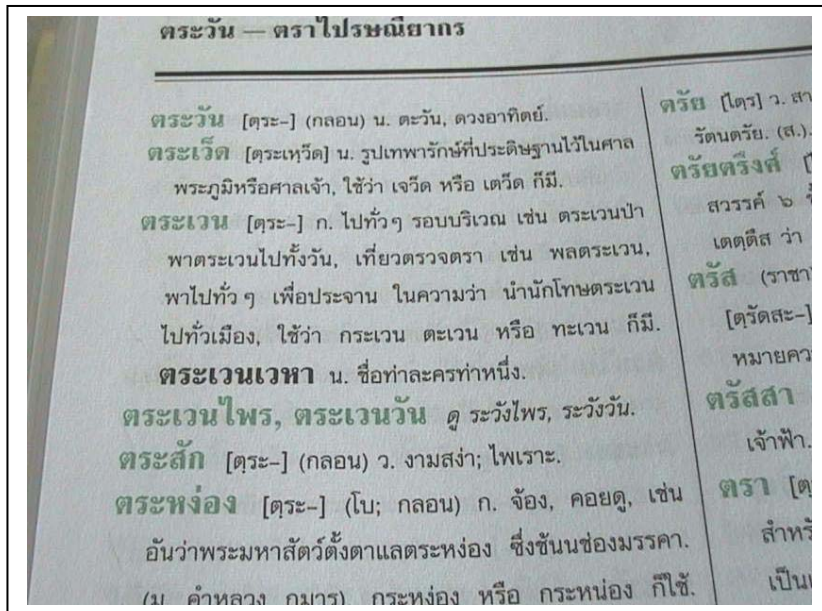
6.1 สัญลักษณ์นำเล่ม (volume guide) คือสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ที่สัน หรือ ปกนอกด้านหน้า ของตัวเล่ม เพื่อบอกให้ทราบว่าแต่ละเล่มมีเรื่องอะไรอยู่บ้าง ช่วยให้ผู้ใช้ทราบในเบื้องต้นว่าเรื่องราวความรู้ที่ต้องการนั้นอยู่ในหนังสืออ้างอิงเล่มใดของชุดนั้น สัญลักษณ์นี้อาจเป็น ตัวอักษร (ก-ฮ, A-Z) คำหรือส่วนของคำ หรือตัวเลข บอกลำดับที่ของเล่มก็ได้

6.2 ครรชนิรมหน้ากระดาษ หรือครรชนิห้วแม่มือ (thumb index) คือ การตัดหน้ากระดาษส่วนริมด้านขวามือให้เป็นรูปครึ่งวงกลมพร้อมทั้งกำกับตัวอักษรของหน้าที่เริ่มต้นไว้ที่หน้าแรกของเรื่อง ตามลำดับ มีประโยชน์คือ ช่วยเปิดหาเรื่องราวหรือคำที่ต้องการภายในตัวเล่มได้สะดวกรวดเร็ว โดยเฉพาะเล่มที่มีความหนา บรรจุเนื้อหาเป็นจำนวนมาก

6.3 อักษรนำหน้า (guide word หรือ running head) คือ คำที่ปรากฏอยู่ที่มุมบนด้านซ้ายมือของหน้าซ้ายมือ หรือมุมบนด้านขวามือของหน้าขวามือของกระดาษในตัวเล่มหนังสือทุกหน้า มีประโยชน์คือ ช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่ามีคำที่ต้องการอยู่ในหน้านั้น หรือไม่

6.4 ส่วน โยง (cross reference) มี 2 ชนิดคือ

6.4.1 ส่วนโยง ดูที่ (see) คือ การโยงจากเรื่องที่ต้องการอ่านจากคำที่ในหนังสือไม่ใช่ หรือโยงให้ไปอ่านเรื่องที่ต้องการอ่านจากหัวข้ออื่นในหนังสืออ้างอิงเล่มเดียวกันนั้น เช่น

วันม ดูที่ โคนม

Labor see Labour

6.4.2 ส่วนโยงดูเพิ่มเติมที่ (see also) คือ การโยงให้ไปอ่านเรื่องอื่นเพิ่มเติมหรือเกี่ยวข้องกันนอกเหนือจากที่เขียนไว้ในเรื่องนั้นๆ เช่น

ห้องสมุด ดูเพิ่มเติม บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

กระทิง ดูเพิ่มเติม สัตว์ป่า

Rices see also Agriculture

6.5 ครรชนี (index) คือ การนำคำหรือข้อความที่สำคัญที่ปรากฏในเนื้อหาของหนังสือเล่ม หรือชุดนั้น ๆ มาจัดเรียงตามลำดับอักษร และกำกับเลขหน้า หรือเลขที่เล่มและเลขหน้าไว้ เพื่อบอกให้ทราบว่า คำหรือข้อความปรากฏอยู่ในหน้าใด หรืออยู่ในเล่มใดหน้าใด ช่วยประหยัดเวลาในการค้น ปกติครรชนีจะอยู่ในส่วนประกอบท้ายเล่มของหนังสือ หรือถ้าเป็นหนังสือชุดหลายเล่มจบ ครรชนีจะอยู่ที่เล่มสุดท้ายของชุด

ดัชนีค้นคำ

คำ	หน้า	คำ	หน้า	คำ	หน้า
ก้น	๕๓	กระบอกล	๑๙๓	กลองพระกล	๕๖
กัญธิ - พระ	๕๔	กระบี่	๕๕	กลองกลัด - พระ	๕๕
กนิษฐกนิณี - พระ - สมเด็จพระ	๕๖	กระบือ	๑๒๓	กลัก	๑๙๓
กนิษฐา, กนิษฐภาค - พระ ๕๖, ๕๖		กระบือ	๑๕๔	กล	๑๙๓
กนิษฐา - พระ	๕๔	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กโประ - พระ	๕๑	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กมล - พระ	๕๒	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กร - พระ	๕๑	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรช - พระ	๕๒	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรกร	๕๕	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรเจือก - พระ	๑๕	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรวิกรมย์	๑๖	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรรส - ทรงพระ	๑๖	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรวดน้ำ	๑๓	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กรอบหน้า	๑๙	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓
กลุ่ม	๑๕๓	กระบี่	๕๕	กลอง	๑๙๓

Descartes, R. ๘:759
Duns Scotus, J. 9:477
Eddy, M. B. 9:626
Form 11:601
Free Will and Determinism 12:48
Hartmann, N. 13:832
Hinduism 14:211
Hobbes, T. 14:259
Idealism 14:740
Infinite 15:150
Kant, I. 16:311
Leibniz, G. W. von 17:185
Mind 19:150
Ontology 20:756
Russell, B. A. W. 23:875

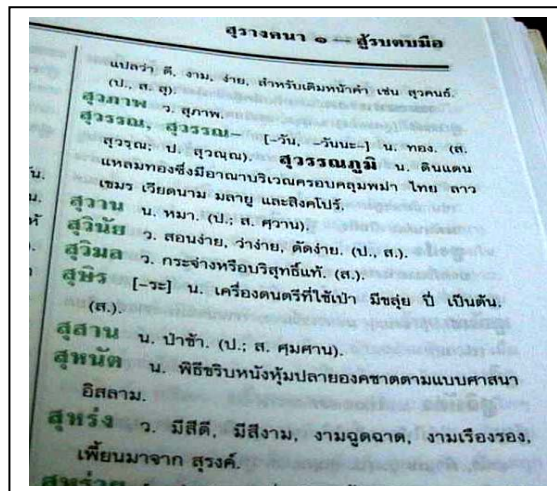
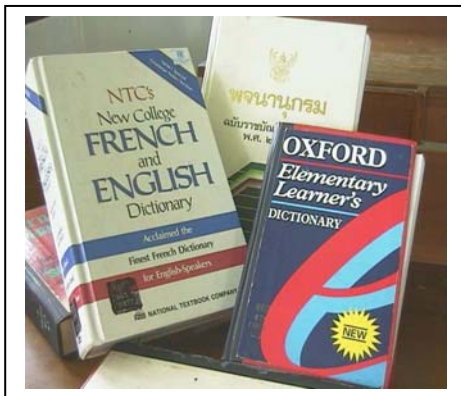
ประเภทของหนังสืออ้างอิง

หนังสืออ้างอิงแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ **หนังสืออ้างอิงประเภทที่ให้ข้อเท็จจริง** และ **ประเภทที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความรู้** (การศึกษาค้นคว้าและการเขียนรายงาน, 2540, หน้า 27) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. หนังสืออ้างอิงประเภทให้ข้อเท็จจริง

หนังสืออ้างอิงประเภทให้ข้อเท็จจริง คือ ให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ผู้ใช้สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้คำตอบ ได้แก่

1.1 พจนานุกรม (dictionaries) พจนานุกรม คือ หนังสือที่ใช้ความรู้เกี่ยวกับคำ ในด้านการสะกด การออกเสียง ความหมาย ชนิด ประวัติที่มาของคำ คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำตรงข้าม คำพ้อง การใช้คำในความหมายต่างๆ เป็นต้น โดยการรวบรวมคำ มาจัดเรียงตามลำดับอักษรของภาษาแต่ละภาษา

1.1.1 ประเภทของพจนานุกรม สามารถแบ่งตามเนื้อหาที่เสนอออกเป็น 2 ประเภท คือ พจนานุกรมทั่วไป (general dictionaries) และพจนานุกรมเฉพาะวิชา (specific dictionaries)

1) พจนานุกรมทั่วไป คือ พจนานุกรมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำ ในภาษา หรืออาจเรียก พจนานุกรมทางภาษา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1) พจนานุกรมภาษาเดียว คือ พจนานุกรมที่รวบรวม คำศัพท์ในภาษาใดภาษาหนึ่ง และให้คำอธิบายเป็นภาษาเดียวกัน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2530). (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

ศัพท์บัญญัติ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ. (2532). (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน.

Webster' Third New International Dictionary of the English Language,

Unabridged. (1933). Chicago : Encyclopedia Britanica. 3v.

1.2) พจนานุกรมสองภาษา คือ พจนานุกรมที่ให้ความหมายของคำ โดยอธิบายความหมายในอีกภาษาหนึ่ง เช่น คำภาษาอังกฤษ ให้คำอธิบายเป็นภาษาไทย หรือคำในภาษาไทย ให้คำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษ

เรียบวิรัชชพากย์, พระ. (2505). **พจนานุกรมฝรั่งเศส-ไทย ไทย-ฝรั่งเศส.** กรุงเทพฯ : นครเขมมบุ๊คส์โตร์.

So Sethaputra. (1979). **New Model English-Thai Dictionary** (5th ed.). Bangkok:

Thai Watana Panich. 2v.

So Sethaputra. (1972). **New Model Thai-English Dictionary** (4th ed.). Bangkok:

Thai Watana Panich. 2v.

1.3) พจนานุกรมหลายภาษา คือ พจนานุกรมที่ให้ความหมายของคำ โดยอธิบายความหมายในภาษาอื่น ๆ ตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป เช่น คำในภาษาไทย ให้คำอธิบายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส

เรียบวิรัชชพากย์, พระ. (2510). **พจนานุกรม 4 ภาษา ไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส-เยอรมัน.**

กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

และพจนานุกรมทั่วไปนี้ยังสามารถแบ่งตามลักษณะการรวบรวมคำ มาจัดทำได้อีก 2 ประเภทคือ

ก. พจนานุกรมฉบับสมบูรณ์ (unabridged dictionaries) คือ พจนานุกรมที่รวบรวมคำในภาษาต่าง ๆ ทั้งคำที่ยังมีการใช้อยู่และคำที่เลิกใช้ ให้ความหมายและที่มาของคำอย่างละเอียด มีตัวอย่างการใช้ของคำประกอบ

ข. พจนานุกรมฉบับย่อ (abridged dictionaries) คือ พจนานุกรมที่รวบรวมคำในภาษาต่างๆ เฉพาะคำที่มีการใช้ในปัจจุบัน อธิบายความหมายของคำอย่างสั้นๆ และส่วนมากไม่มีตัวอย่างการใช้คำประกอบ

2) พจนานุกรมเฉพาะวิชา คือ พจนานุกรมที่รวบรวมและให้ความหมายของคำศัพท์ในสาขาวิชาต่างๆ เฉพาะสาขาวิชาเท่านั้น

ปิ่น มุกกันต์. (2534). **ประมวลศัพท์ 6 ศาสนา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : คลังสมอง.

พจนานุกรมศัพท์ทหาร อังกฤษ-ไทย ฉบับใช้ร่วมสามเหล่าทัพ. (2527). กรุงเทพฯ :

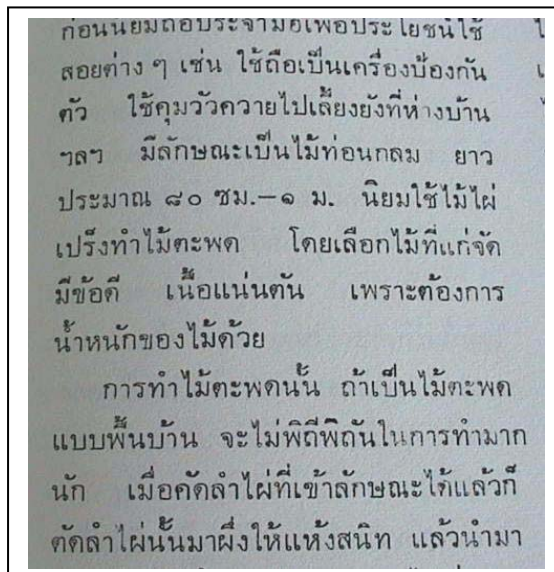
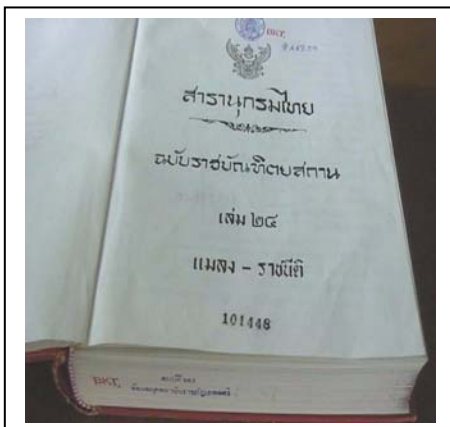
กองบัญชาการทหารสูงสุด.

Dictionary of Chemical Terms. (1986). New York: McGraw-Hill.

1.2 สารานุกรม (encyclopedias)

คือ หนังสือที่รวบรวมความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ อย่างกว้างขวาง เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เนื่องจากเป็นหนังสือที่จะต้องให้ข้อเท็จจริง หรือความรู้ที่แท้จริงและใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในเบื้องต้นที่สำคัญ สารานุกรม มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ เนื้อหาที่เสนอมีลักษณะคล้ายบทความวารสาร ทำยของบทความส่วนใหญ่จะมีชื่อผู้เขียนกำกับไว้ พร้อมบรรณานุกรมประกอบ มีบรรณานุกรมช่วยค้นเรื่องราวในตัวเล่ม อาจอยู่ตอนท้ายของตัวเล่มหรือจัดทำรวมเล่ม เป็นเล่มสุดท้ายของชุด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.2.1 สารานุกรมทั่วไป (general encyclopedias) เป็นสารานุกรมที่ให้ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ทุกสาขาวิชา ในระดับพื้นฐาน

สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2498-). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

Encyclopedia Americana. (1986). (International ed.). Danbury, Conn.: Grolier.
30 v.

The New Encyclopedia Britannica. (1988). (15th ed.). Chicago: Encyclopedia
Britanica. 32 v.

1.2.2. สารานุกรมเฉพาะวิชา (specific encyclopedia) คือ สารานุกรมที่รวบรวมความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง มีรายละเอียดในเรื่องราวต่างๆ ลึกซึ้งเฉพาะเจาะจง และใช้ศัพท์เฉพาะมากกว่าสารานุกรมทั่วไป

จรูญ สุภาพ. (2533). สารานุกรมรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สารานุกรมเยาวชนเทคโนโลยีสมัยใหม่. (2526). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
8 เล่ม.

McGraw-Hill Encyclopedia of Science and Technology. (1987). (6th ed.).
New York : McGraw-Hill. 20 v.

The Encyclopedia of Prehistoric Life. (1979). New York: McGraw-Hill.

1.3 หนังสือรายปี (yearbook, annual, almanac)

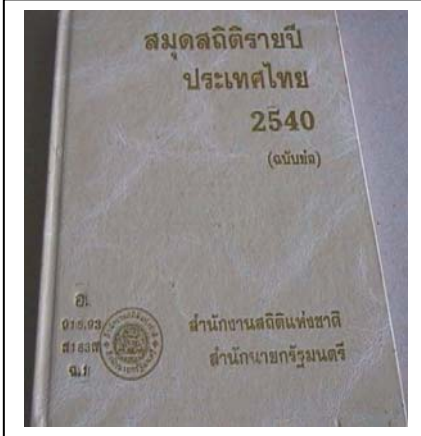
คือ หนังสืออ้างอิงที่รวบรวมเรื่องราว เหตุการณ์ ข้อมูล สถิติ ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งเรื่องทั่วไปและวิชาการ ในรอบปีที่ผ่านมา โดยให้ข้อเท็จจริงอย่างสั้นๆ ไม่มีการวิจารณ์หรือเสนอความคิดเห็น จัดทำเป็นประจำทุกปี สามารถแบ่งออก ได้ 3 ประเภท คือ

1.3.1 หนังสือรายปีฉบับเพิ่มเติมของสารานุกรม คือ หนังสือที่ให้เรื่องราวความรู้ที่เกิดขึ้นมาใหม่ในรอบปี เพิ่มเติมจากในหนังสือสารานุกรม เนื่องจากการจัดทำหนังสือสารานุกรมต้องใช้เวลาในการเตรียมการเขียน การจัดพิมพ์นาน ดังนั้นเมื่อมีความรู้เรื่องราวเกิดขึ้นใหม่หลังจากสารานุกรมจัดพิมพ์ออกเผยแพร่แล้ว จึงนำมาทำเป็นฉบับเพิ่มเติมคือ เพิ่มเติมเนื้อหาที่เกิดขึ้นใหม่แต่ละปีจากสารานุกรมฉบับเดิม เช่น

Americana Annual. (1990 to date). New York: Grolier.

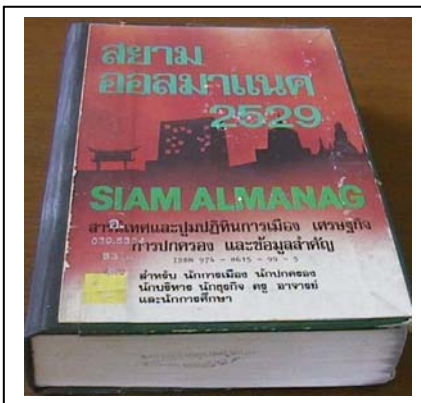
The Britannica Book of the Year. (1938 to date). Chicaco: Encyclopedia
Britanica.

1.3.2. สมปัดสร (almanac) คือหนังสือรายปีที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ เบ็ดเตล็ดข้อมูล สถิติที่น่าสนใจในรอบปีที่ผ่านมา

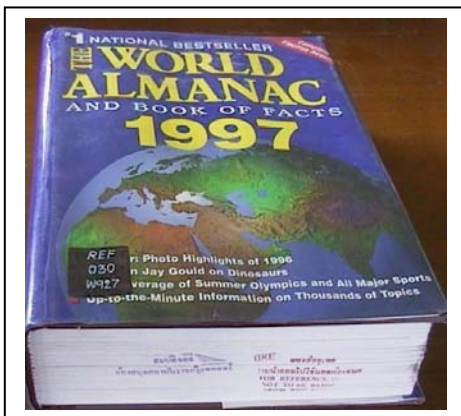
ตาราง 5.7 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เขมประเทศไทย จำนวนคนกัญชาติ พ.ศ. 2536-2539

สัญชาติ	2536	2537	2538	2539
รวมกต	4,170,535	4,188,488	4,051,558	7,193,145
อเมริกา	382,888	409,435	453,189	448,288
สหรัฐอเมริกา	289,028	317,546	329,250	346,104
แคนาดา	68,174	67,886	71,667	74,309
อื่น ๆ	24,887	23,800	23,179	23,187
ยุโรป	1,448,946	1,401,246	1,446,444	1,784,471
สหราชอาณาจักร	300,767	334,027	373,538	356,292
เยอรมนี	320,254	355,477	359,076	346,215
ฝรั่งเศส	210,883	227,311	212,366	202,173
อิตาลี	127,983	131,781	135,793	121,981
อิตาลี	86,567	94,099	105,144	101,861
สวีเดน	80,640	78,817	88,823	85,597
เนเธอร์แลนด์	71,095	76,658	74,925	80,198
อื่น ๆ	282,786	303,088	341,199	389,257
อเมริกา	51,223	49,882	53,661	105,313
สหรัฐอเมริกา	78,002	87,413	103,981	107,379
อเมริกา	3,786,254	4,018,521	4,084,958	4,885,187
เอเชีย	631,951	607,245	1,101,670	1,246,169
ญี่ปุ่น	579,470	604,649	840,186	917,754
จีน	771,809	693,107	856,142	917,568
เกาหลี	268,104	363,655	348,917	360,659
สิงคโปร์	309,009	317,097	201,074	223,527
ออสเตรเลีย	197,641	193,349	138,447	140,019
อินเดีย	135,054	127,361	69,311	77,704

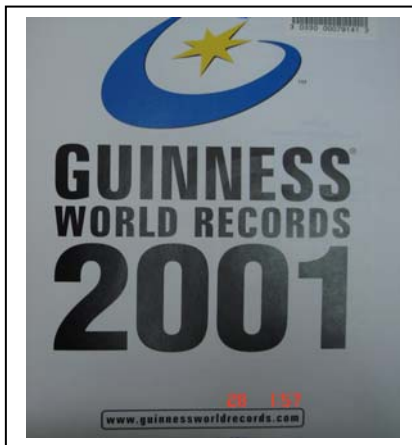

8 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นโยมกรรม
เดินทางไปเยือนอินโดนีเซีย อย่างเป็นทาง
การ (8-9 กันยายน)

9 คณะบุคคลกลุ่มหนึ่ง นำโดยพันเอกบุญชู รูป
ชจร ได้พยายามนำกำลังทหารส่วนหนึ่ง เข้า
ยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล แต่ไม่ระ
สผลสำเร็จ มีผู้เสียชีวิต 5 คน บาดเจ็บ
59 คน อดีตนายทหารชั้นผู้ใหญ่หลายคนตก
เป็นผู้ต้องหาในกรกบฏครั้งนี้ เช่น พลเอก
เสริม ณ นคร พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์
พลเอกยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา และพลเอก
อรุณ พรหมเทพ

dants on the conspiracy charges and on 2 of 9 fraud charges but were deadlocked on the other charges.
On Aug. 19, U.S. District Judge George Howard acquitted the defendants on the conspiracy charges and on 2 of 9 fraud charges.
sentenced former Gov. Jim Guy Tucker to 2 years probation; Tucker was reported to be in failing health.
Susan McDougal, Aug. 20, was reported to be in failing health.
prison; James McDougal, who was not sentenced to 2 years probation, was reported to be cooperating with the independent counsel.
Tucker and the McDougals had been convicted on White Water water-related charges in May.
Health Insurance Bill Becomes Law—On Aug. 13, Congress approved a measure intended to make it easier to

เอเชียรายปี. (2528-). กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 สมุดสถิติรายปีประเทศไทย. (2459-). กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
 สยามจดหมายเหตุ : บันทึกข่าวสารและเหตุการณ์. (2519-). กรุงเทพฯ: บริษัท
 สยามบรรณ.

สยามอออลมาแนค = Siam Almanac. (2527-). กรุงเทพฯ : บริษัทสยามบรรณ.
 World Almanac and Book of Facts. (1868 to date). New York: World –
 Telegram.

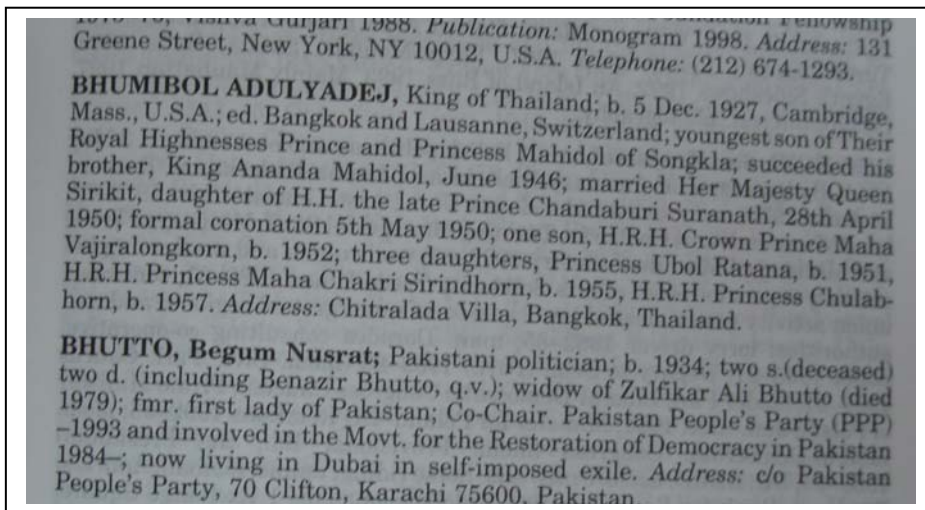
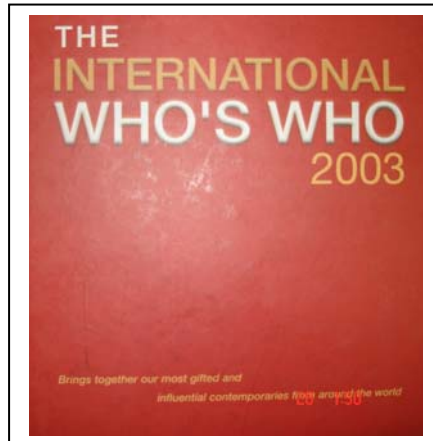
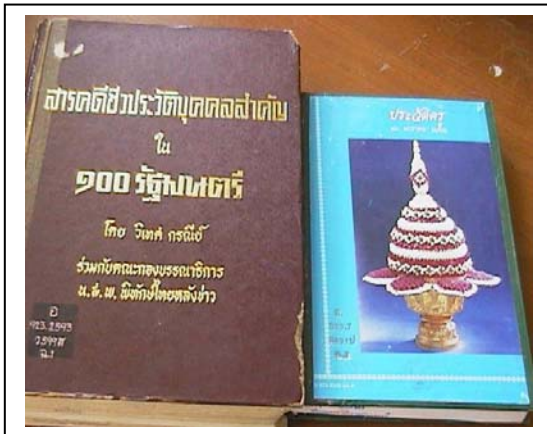
1.3.3 รายงานประจำปีหรือสรุปผลงาน เป็นหนังสือสรุปผลการ
 ปฏิบัติงานในรอบปีที่ผ่านมาของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

- รายงานประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ 2535.
- รายงานประจำปีของกระทรวงมหาดไทย 2545.

1.4 อักขรานุกรมชีวประวัติ (biographical dictionaries)

อักขรานุกรมชีวประวัติ คือ หนังสือที่รวบรวมประวัติ ทั้งด้านส่วนตัว
 การงาน ของบุคคลสำคัญๆ ไว้ ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้ว สามารถแบ่งออกเป็น 3
 ประเภท

- 1.4.1. อักขรานุกรมชีวประวัติของบุคคลทั่วไปไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา
 อาชีพ
- 1.4.2 อักขรานุกรมชีวประวัติของบุคคลชาติใดชาติหนึ่ง
- 1.4.3 อักขรานุกรมชีวประวัติของบุคคลอาชีพเดียวกัน เช่น
 นักวิทยาศาสตร์ นักดนตรี นักธุรกิจ นักประพันธ์ ครู เป็นต้น

ทักษิณา สวานานนท์. (2515). **ประวัติบุคคลสำคัญของโลก**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. (2506). **ใครเป็นใครในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ:

คณะรัฐประศาสนศาสตร์. 2 เล่ม.

ประวัติครุ. (2500-). กรุงเทพฯ: ครูสภา.

สมบัติ จำปาเงิน. (2526). **ประวัตินักวิทยาศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Dictionary of Scientific Biography. (1980). New York: Scripner.16v.

International Who's Who. (1935-). London: Europa Publications.

Who's Who in America. (1899-). Chicago: Marquis-Who's Who.

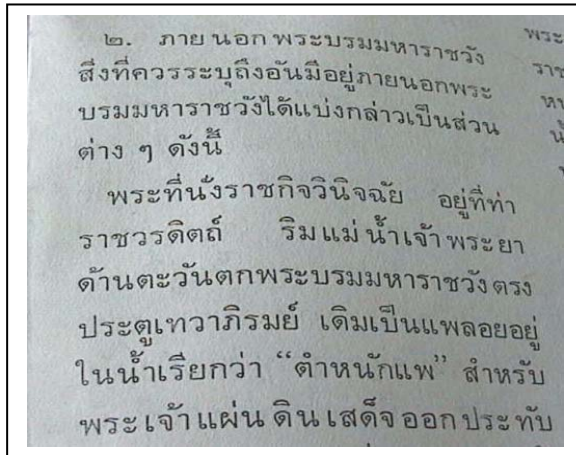
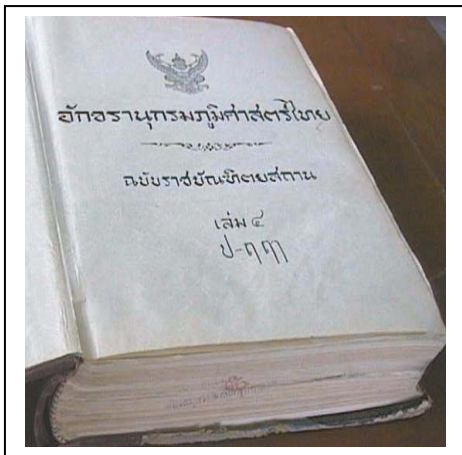
Who's Who in Thailand. (1973-). Bangkok: Advanced Media.

Who was Who in America. (1943-). Chicago: Marquis Who's Who.

1.5 หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ (geographical sources)

คือ หนังสือที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานที่ทางภูมิศาสตร์ อาจเฉพาะสถานที่ใดที่หนึ่ง หรือทั่วโลกก็ได้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.5.1 อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ (gazetteers) รวบรวมรายชื่อสถานที่ที่สำคัญทางภูมิศาสตร์โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ ประเภทของสถานที่ ที่ตั้ง มีประวัติอย่างไร และความรู้อื่นๆ ที่สำคัญพอสังเขป

อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525). (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน. 5 เล่ม.

Webster's New Geographical Dictionary. (1980). Springfield, Mass.: Merriam.

1.5.2 หนังสือนำเที่ยว (guidebooks) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ใช้เป็นคู่มือนำเที่ยว โดยบอกรายละเอียดด้าน ระยะทาง การเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก ค่าใช้จ่าย ฯลฯ อาจมีภาพและแผนที่ประกอบ

ปราณี วราทร. (2517). **ท่องเที่ยวไปในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: องค์การค้ำคुरुสภา.

Encyclopedia of World Travel. (1973). (2d rev.ed.). New York: Doubleday. 2 v.

1.5.3 หนังสือแผนที่ (atlas) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง ที่ตั้ง อาณาเขต ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ต่าง ๆ อาจเป็นเฉพาะสถานที่ใดที่หนึ่ง หรือทั่วโลกก็ได้

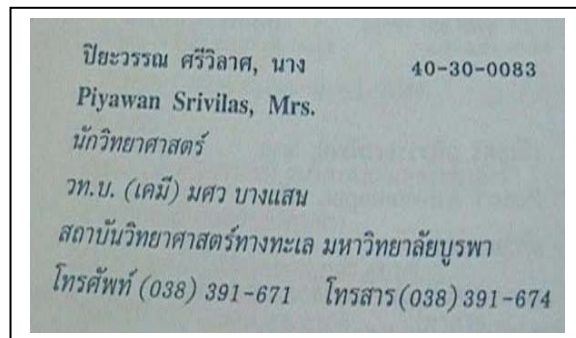
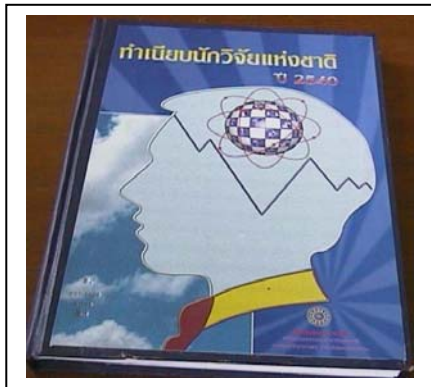
จรรยง จริยภาส. (2525). **แผนที่ 73 จังหวัดในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แสงรุ่งการพิมพ์.

Britanica World Atlas International. (1967). Chicago: Encyclopedia Britannica.

The Book of the World. (199-). USA: Macmillan.

1.6 นามานุกรม (directory)

นามานุกรม หรือ ทำเนียบนาม คือ หนังสือที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ บุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนำมาจัดเรียงอย่างเป็นระบบ และบอกรายละเอียดเกี่ยวกับที่อยู่หรือสถานที่ตั้งพร้อมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น นามานุกรมรายชื่อบุคคล ส่วนใหญ่บอกรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ที่อยู่ ตำแหน่งหน้าที่ การงาน

นามสงเคราะห์ส่วนราชการไทย. (2519-). กรุงเทพฯ: กรมประชาสัมพันธ์.

วิจัยชัย โภคัยคหบดี. (2519). ทำเนียบวัดแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
วิชรินทร์การพิมพ์.

สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์. (2515-ปัจจุบัน). กรุงเทพฯ: องค์การโทรศัพท์
แห่งประเทศไทย.

Thailand IT 1993/1994 Directory. (1993). Bangkok: The Computer Association of
Thailand.

The World of Learning the International Handbook of Universities. (1974-).
London: Europa Publications.

1.7 หนังสือคู่มือ (handbook, manual)

คือ หนังสือที่รวบรวมความรู้ต่างๆ โดยให้ข้อเท็จจริงอย่างสั้นๆ เพื่อให้เป็นคู่มือสำหรับค้นหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน มีทั้งหนังสือคู่มือทั่วไป และคู่มือเฉพาะวิชา

คุรุสภา. (2515). พระราชบัญญัติครู ข้าราชการครูสภา ระเบียบและหลักเกณฑ์ต่างๆ
ของคุรุสภา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

วรัตถ์ ถัยนันท์. (2523). **คู่มือผู้ใช้รถยนต์** : การบำรุงรักษารถยนต์. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

Loftness, Robert L. (1984). **Energy Handbook**. (3rd ed.). New York: Van Nostrand Reinhold.

2. หนังสืออ้างอิงประเภทให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความรู้

คือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความรู้ ที่ผู้ใช้ต้องการหาความรู้ในเรื่องต่างๆ สามารถหาหรือค้นคว้าได้จากที่ใด ได้แก่ วรรณคดี และบรรณานุกรม

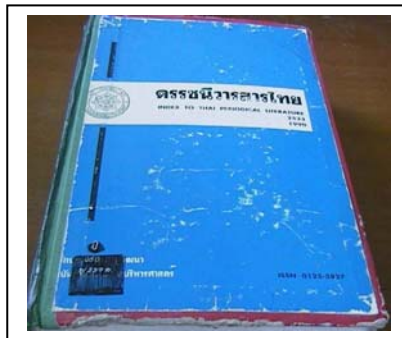
2.1 วรรณคดี (index)

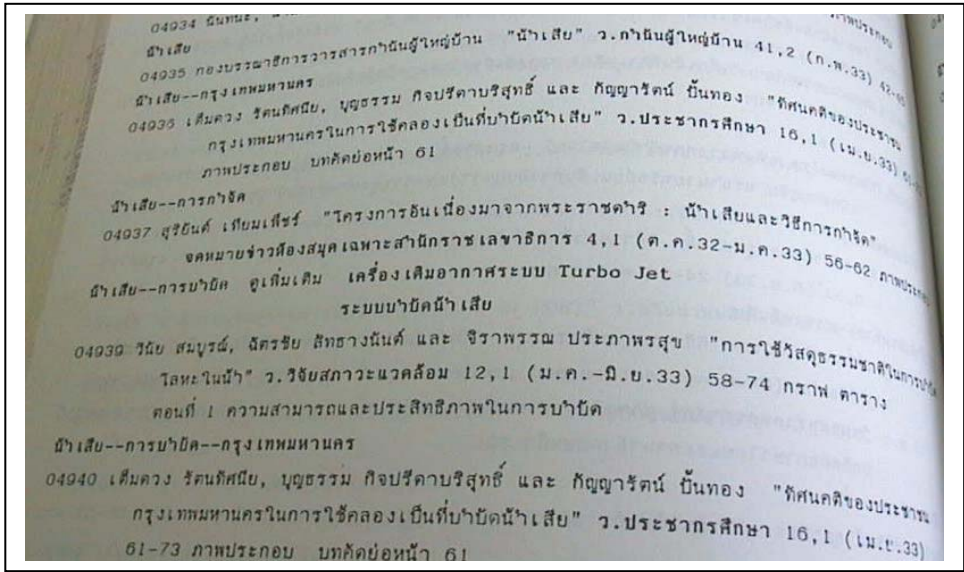
วรรณคดีเป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งของบทความในวารสาร และหนังสือพิมพ์ สำหรับช่วยค้นหาสารสนเทศจากบทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ อาจเป็นแหล่งของสารสนเทศในหนังสือประเภทหนังสือรวมเรื่อง โดยนำเรื่องในหนังสือมาจัดทำดัชนีช่วยค้นหาแต่ละเรื่อง เพราะการทำบัตรรายการไม่สามารถครอบคลุมเรื่องต่างๆ ในหนังสือรวมเรื่องได้หมด ลักษณะของเนื้อหาในดัชนีวารสารเหมือนกับข้อมูลในบัตรดัชนีวารสาร เพียงแต่เปลี่ยนลักษณะจากรูปบัตรมาเป็นแบบรูปเล่ม การจัดเรียงเนื้อหาในเล่มใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการจัดเรียงบัตรรายการ ส่วนใหญ่มีการจัดแยกเนื้อหาเป็นส่วน คือ ดัชนีเรียงตามชื่อผู้เขียนบทความ ชื่อบทความ และหัวเรื่อง เพื่อความสะดวกในการใช้ สามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ ตามขอบเขตเนื้อหาของบทความในวารสารแต่ละชื่อ หรือแบ่งตามชื่อวารสารหรือหนังสือพิมพ์ที่นำมาทำดัชนี คือ

2.1.1 ดัชนีทั่วไป

2.1.2 ดัชนีเฉพาะวิชา

2.1.3 ดัชนีวารสารหรือหนังสือพิมพ์ชื่อใดชื่อหนึ่ง

คู่มือค้นเรื่องนิตยสารไทย. (2505-). กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

ดร.รชนีวารสารไทย. (2503-). กรุงเทพฯ: สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

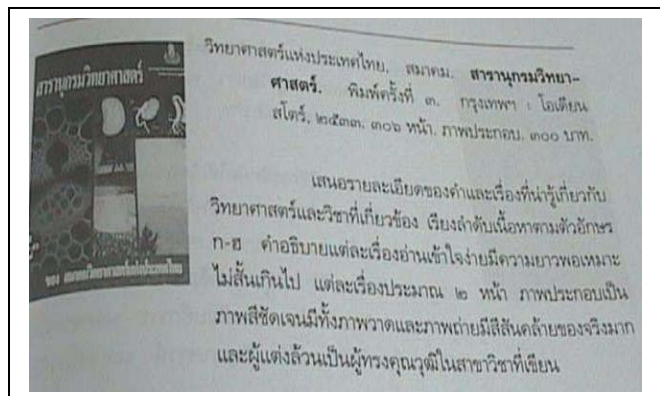
ดร.รชนีสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์และมติชนสุดสัปดาห์. (2527-). กรุงเทพฯ: สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

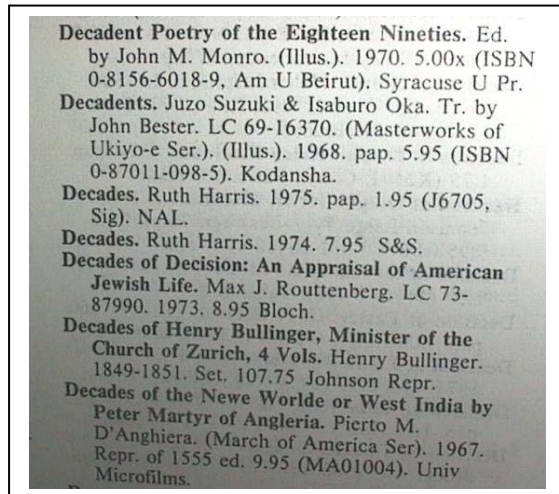
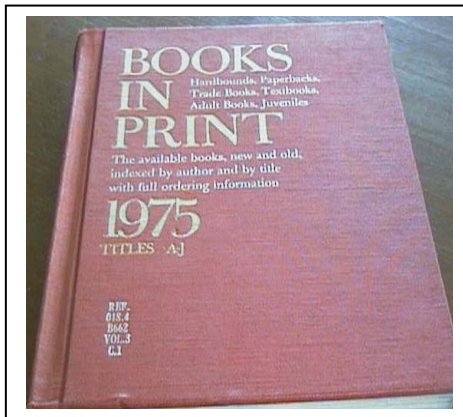
Education Index. (1929-). New York: H.W. Wilson.

Reader's Guide to Periodical Literature. (1900-). New York : H.W. Wilson.

2.2 บรรณานุกรม (bibliographies)

บรรณานุกรม คือ หนังสือที่รวบรวมรายชื่อหนังสือ วารสาร และ/หรือ วัสดุสารสนเทศอื่น ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ผู้จัดพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา และอาจมีสาระสังเขปหรือเนื้อเรื่องย่อประกอบ มีการจัดเรียงเนื้อหาอย่างเป็นระเบียบเช่นเดียวกับการเรียงบัตรรายการ

บรรณานุกรมแห่งชาติ. (2502-). กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ.

รายชื่อวารสารภาษาไทยในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. (25--). คณะอนุกรรมการ
กลุ่มวารสารและเอกสาร บรรณรักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.

Book in Print. (1948-). New York: R.R.Bowker,

Ulrich's International Periodicals Directory. (19--). New York: R.R.Bowker.

Union List of Serials in Thailand. (19- -). Bangkok: Asian Institute of
Technology,

คำถามทบทวน

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้พอสังเขป

1. หนังสืออ้างอิง คือหนังสือที่มีลักษณะอย่างไร
2. ห้องสมุดส่วนใหญ่มีวิธีการจัดเก็บหนังสืออ้างอิงแบบใด
3. จงอธิบายถึงลักษณะของหนังสืออ้างอิงที่ดีมาพอสังเขป
4. การค้นเรื่องที่ต้องการจากหนังสืออ้างอิงที่เป็นชุดมีหลายเล่มจบ ท่านมีวิธีการใดที่จะค้นได้เร็วที่สุด
5. สารานุกรมมีการเสนอเนื้อหา เรื่องราวต่างๆ ในตัวเล่มในลักษณะอย่างไร
6. หนังสืออ้างอิงประเภทใดที่ให้ความหมาย ประวัติที่มาของคำ และตัวอย่างการใช้คำในภาษาต่างๆ
7. หนังสืออ้างอิงประเภทใด ที่ให้ข้อมูลประวัติบุคคล ทั้งส่วนตัวและการทำงาน
8. นามานุกรมมีลักษณะและการใช้ประโยชน์อย่างไร
9. ถ้าต้องการทราบวาทกรรมที่เขียนเกี่ยวกับการฝังเข็มเพื่อการรักษาโรค มีบทความอะไรบ้าง และตีพิมพ์ในวารสารชื่อใด มีวิธีการสืบค้นจากหนังสืออ้างอิงอย่างไร
10. ถ้าอยากอ่านเรื่องราวการทำ “म्मมี” ควรค้นจากหนังสืออ้างอิงประเภทใด

ตอนที่ 2 แบบฝึกปฏิบัติ

จงหาคำตอบของคำถามต่อไปนี้จากหนังสืออ้างอิงในห้องสมุด

1. IOU ย่อมาจากคำเต็มว่าอะไร มีความหมายอย่างไรในภาษาอังกฤษ
2. นักษัตริ หมายถึงอะไร ค้นได้จากหนังสือชื่อใด หน้าใด
3. ข่าย หมายถึงอะไร ค้นได้จากหนังสือชื่อใด หน้าใด
4. Library of Congress คืออะไร ค้นได้จากหนังสือชื่อใด หน้าใด
5. ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ปี ค.ศ. 2000 ประเทศไทยได้เหรียญทั้งหมดกี่เหรียญ ในกีฬาประเภทใดบ้าง
6. ประเทศไทยตั้งอยู่ที่ละจุด และลองติจูด เท่าไร หาคำตอบได้จากหนังสือชื่อใด หน้าใด
7. อยากทราบ วัน เดือน ปี เกิด ของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช
8. อยากทราบที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ของ กรมการปกครอง
9. ต้องการได้วิธีการทำขนมหม้อแกง
10. อยากได้รายชื่อของหนังสือที่เกี่ยวกับ การเมืองการปกครองของไทย